

Yngve Carlsson

BEDRE ENN SITT RYKTE
- om byers omdømme
- men mest om
Drammen

NOTAT
2006:101

Tittel: **Bedre enn sitt rykte – om byers omdømme
– men mest om Drammen**

Forfatter: Yngve Carlsson

NIBR-notat: 2006:101

ISSN: 0809-6929
ISBN: 82-7071-592-1

Prosjektnummer: O-2326
Prosjektnavn: Byenes attraktivitet

Oppdragsgiver: Østfold og Buskerud fylkeskommune

Prosjektleder: Guri Mette Vestby

Referat: I notatet presenteres hva som kan være årsakene til at Drammen har et dårlig omdømme, og hva som er gjort for å bedre på dette. Notatet er identisk med et kåseri som ble holdt i Drammen kommunes byutviklingskonferanse 24. november 2005.

Dato: Januar 2006

Antall sider: 11

Utgiver: Norsk institutt for by- og regionforskning
Sinsenvn. 47 B, Postboks 44 Blindern
0313 OSLO

Vår hjemmeside: Telefon: 22 95 88 00
Telefaks: 22 22 37 02
E-post: nibr@nibr.no
<http://www.nibr.no>

Org. nr. NO 970205284 MVA

© NIBR 2006

Forord

Dette notatet inneholder manus til et kåseri som ble holdt på Drammen kommunes byutviklingskonferanse den 24. november 2005. Kåseriet er utarbeidet i forbindelse med prosjektet "Byenes attraktivitet" hvor Drammen var en av ti byer som ble studert. Dette prosjektet har vært initiert og finansiert av Østfold og Buskerud fylkeskommuner. Notatet gir en gjennomgang av forhold ved Drammens nyere historie og hva det er ved byens utvikling som kan ha gitt grunnlag for et relativt dårlig omdømme. At Drammen har et dårlig omdømme bekreftes i andre delundersøkelser som er blitt gjort under prosjektet om "Byenes attraktivitet". Dessuten presenteres noen av de endringer som er gjort i byen, og som kanskje på sikt kan gi grunnlag for at byens omdømme utad endres.

NIBR finner dette foredragsmanuset så relevant at det publiseres i vår notatserie. Notatet er utarbeidet av forsker Yngve Carlsson.

NIBR, januar 2006

Hilse Lorentzen

Forskningsjef

Innhold

Forord	1
1 Innledning	3
1.1 Om hvordan stedsforestillinger utvikles.....	3
2 Kongsberg – en kontrast til Drammen	5
3 Drammen – om hvordan ulike negative trekk forsterker hverandre	6
4 Drammen og det estetiske og miljømessige hamskiftet	10
4.1 ”Evig eies kun et dårlig rykte”?	11

1 Innledning

Som lokalsamfunnsforsker på NIBR har jeg i mange år touchet innom spørsmålet om steders omdømme. Jeg har ikke studert det spesifikt, men jeg forsker en god del på de forhold som har bidratt til å gi norske lokalsamfunn et negativt omdømme. Interessen for omdømme-fenomenet ble særlig vekket i de tre årene jeg var hyret inn som konsulent for Ringsaker kommune i forbindelse med Aksjonsplan Brumunddal på begynnelsen av 90-tallet. Siden har jeg vært opptatt av lignende stigmatiseringsprosesser i Hokksund og Vennesla. Og for fire-fem år siden hadde jeg også et prosjekt i Tana kommune (med tettstedet Skipagurra) – som ble sterkt stigmatisert på grunn av prostitusjonstrafikken fra Russland. Jeg har også touchet innom Bjugn på et prosjekt som gikk ut på å løfte lokalsamfunnet ut av de konflikter som Bjugn-saken hadde forårsaket i lokalsamfunnet.

Det kanskje mest interessante stedet når det gjelder omdømme er allikevel Drammen – nettopp fordi det ikke er én enkelt hendelse eller sak som har bidratt til et dårlig renommé, men samspillet mellom flere faktorer. For meg blir ikke Drammen mindre spennende siden jeg mener å kjenne byen godt. Jeg har bodd her siden jeg ble født, midt på 50-tallet. Midt på 1980-tallet var jeg byens første nærmiljøkonsulent. Og så har jeg møtt byen gjennom enkelte forskningsprosjekter. Jeg tenkte derfor at jeg skal dele noen av mine refleksjoner rundt Drammens omdømme med dere. Før jeg gjør det skal jeg først si noe generelt og kort om hvordan vi danner oss forestillinger av steder.

1.1 Om hvordan stedsforestillinger utvikles

Våre forestillinger om et sted er selvsagt sterkt preget av hvordan vi har opplevd det. Det vil være stor forskjell på forestillingene om et sted vi selv bor på, til et sted vi aldri har besøkt og kun lest om i media. Vi danner våre bilder av steder ut i fra posisjoner på et kontinuum fra nærhet til distanse. De bildene vi får kan være endimensjonale og flerdimensjonale. Vage eller sterke. De kan ha en sterk rot i virkelige og faktiske forhold – og de kan være temmelig tatt ut av lufta.

Det er rimelig å anta at jo større en by er, desto større sjanse er det for at vi har en flerdimensjonal forestilling av den. Når det gjelder Oslo, Bergen og Trondheim har mange bodd der. De fleste har vært der og har et visuelt bilde av dem. Selv om vi ikke besøker dem ofte, får vi stadig informasjon fra byene gjennom de nasjonale media. Slik sett vil en også kunne forvente at mange også har en oppfatning av ”store” byer som Drammen, Fredrikstad og Skien. Kanskje har en vært der noen ganger, eller en kjenner noen som bor der, og så opptrer de i det nasjonale nyhetsbildet noen ganger hvert eneste år. Det betyr at en har nok informasjon til å danne seg noen forestillinger om stedet. Situasjonen er annerledes for steder som Hokksund eller Mysen, eller enda mindre steder som Skotselv eller Svindal. Noen kjenner kanskje stedene fordi de har vært der eller har kjente der. De bildene de fleste har av slike steder er enten vage eller endog helt tomme.

Det betyr at de forestillinger vi har om et sted derfor vil være et miks av observerbare fakta, mediaformidlede karakteristikk og analyser, hvordan stedets nåtidige eller fortidige innbygger snakker om det og hvordan de derved videreformidler sin kunnskap og vurderinger om det og generaliserte forestillinger vi legger over stedet. Et og samme sted – kan framkalle vidt forskjellige bilder hos ulike personer, og er stedet lite vil mange ikke ha noen forestilling om det i det hele tatt.

Hvordan vi *vurderer* et sted vil dessuten avhenge av hvilke interesser og verdier vi har. Laksefiskeren vil for eksempel helt sikkert vurdere Hokksund forskjellig fra den sterkt teaterinteresserte. Den xenophobe og fremmedfiendtlige vil vurdere flerkulturelle Drammen forskjellig fra en anti-rasist og tilhenger av det flerkulturelle fellesskap. Stedsbilder er subjektive.

Hvortfall for større steder vil det være noen hovedtrekk ved det enkelte sted som er så tydelig at det trenger igjennom og fester seg hos folk. Ikke slik at det deles av alle – men kanskje av mange. Da kan vi snakke om et steds image eller omdømme.

Jeg skal i det følgende reflektere over hvilke trekk det er ved Drammen som trer tydelig fram i nåtid og nær fortid. For å få fram disse trekkene skal jeg innledningsvis presentere noen typiske trekk ved nabobyen Kongsberg – en by som vår undersøkelse viser har et godt omdømme.

2 Kongsberg – en kontrast til Drammen

Kongsberg har noen tydeligere særtrekk i fortid og nåtid. Byen har spilt en sentral rolle i både norsk bergverks- og industrihistorie i snart 400 år, og mye av gruehistorien er godt tatt vare på. Kongsberg var landets nest største by på 1700-tallet og det kulturelle tyngdepunktet på Østlandet, noe Bergseminaret og den gedigne barokkirken er påminnelser om. Byen har vært et lokomotiv i utvikling av teknologisk avansert industri helt fra 1800-tallet. Det lokale næringslivet kom seg bemerkelsesverdig raskt etter kollapsen i Kongsberg Våpen på 1980-tallet og huser i dag et betydelig antall høyteknologiske bedrifter og et unikt kunnskapsmiljø. Byen har et av landets høyeste utdanningsnivåer. I perioden fra 1928 til ut på 1950-tallet ble byens positive omdømme forsterket av Kongsberghopperne som tok de 16 medaljer i VM og Olympiske leker. I perioder kunne stedet mønstre 10-15 skihoppere samtidig som kunne markere seg internasjonalt. Skisporten var ikke hvilken som helst idrett. Norge var en ny nasjon. Skisporten var ”vår” idrett og spilte i denne perioden en nøkkelrolle i å forsvare nasjonens ære og i å utvikle det nasjonale selvbildet. Det er svært sannsynlig at folk utenfor Kongsberg dannet seg en forestilling om en positiv kraft i dette samfunnet som kunne produsere så mange enere innen nasjonalidretten og så mye idretts glede – i tillegg til at byen var et høyteknologisk lokomotiv i Norge. Senere har byen huset en av landets kjente festivaler – noe som også har profilert stedet positivt. For 25-30 år siden var det ikke så mange festivaler i Norge. Utover festspillene i Bergen, var det jazzfestivalene på Kongsberg og i Molde som sto fram som de store festivalene. I dag er det en festival på hver kolle og hvert nes slik at den omdømmemessige verdien av festivaler er svært begrenset.

Kongsberg gir fortsatt et mangesidig og positivt inntrykk hvor de positive trekkene gjensidig forsterker hverandre. Det er mange på ”fjerndistanse” som har et vagt bilde av Kongsberg eller ikke noe bilde i det hele tatt. Men få har et negativt bilde av stedet, noe som vises i NIBR’s spørreundersøkelse av hvordan de ti Buskerud og Østfoldbyene oppfattes fra Oslo og Akershus. Dette har også noe med stedets befolkningssammensetning og soliditet å gjøre. Sivilingeniører, ingeniører og fagarbeidere, samt deres avkom, plasserer sjelden et sted midt i nyhetsbildet. Det er lite ”rølp” og vulgaritet som forbindes med Kongsberg. Omdømmet er overveiende positivt.

3 Drammen – om hvordan ulike negative trekk forsterker hverandre

Drammen skiller seg fra Kongsberg på mange variabler.

Drammen vokste fram som det viktigste handelsstedet på Østlandet på 15-1600-tallet – der hvor elva møter fjorden. Byen gikk gjennom et første industrielt hamskifte i siste halvdel av 1800-tallet da dampsgene ble etablert ved elvemunningen. Fra 1850 til 1900 ble befolkningen tredoblet fra 8000 til nesten 23000 innbyggere. Det neste industrielle hamskiftet skjedde etter 1903 da elektrisiteten kom til byen, noe som gjorde det mulig å anlegge papirfabrikker langs elva. Det ble anlagt et ti-talls papirfabrikker langs elva, flere av dem helt ned til bykjernen på Strømsønsiden. Papirfabrikkene satte sitt umiskjennelige preg på bybildet. Røyken fra fabrikkpipene og utslippene av papirfiber som en så som brede gulgrå striper i elvevannet symboliserte aktivitet. Hadde en spurt et representativt utvalg nordmenn rundt 1910 om hva slags inntrykk de hadde av industribyen Drammen, hadde det trolig vært svært positivt. Det var byer som Drammen som brakte velstand til den nye nasjonen.

Drammen hadde også idrettshelter, som alle andre større byer, men det var mer enkeltindivider som neppe viste så mye tilbake på byen. Unntaket var kanskje Strømsgodset Idrettsforening som i 1966 spilte seg opp i eliteserien med et lag bestående av Drammensere – de fleste bodde innenfor en kvadratkilometer stort område på Gulskogen. Det var ikke bare at de spilte fotball, men en særdeles underholdende fotball, noe som ga tre cup-mesterskap og et seriemesterskap. På samme måte som med Kongsberghopperne kunne kanskje enkelte utenforstående reflektere over hva det var med denne byen som kunne få fram så mange gode fotballspillere samtidig.

(I parentes bemerket: I dag framholdes det i alle større norske byer, herunder Drammen, viktigheten av å få fram et fotballag som kan profilere byen positivt. Jeg tror at denne verdien er overdrevet. Et godt fotballag profilerer ikke en by i dag på samme måte som tidligere. Det skyldes blant annet at spillerne stort sett er frakoblet den byen de spiller i. De siste årene har SIF hatt spillere fra Burkina Faso til Island – uten at det synes å ha hjulpet stort. Men nå har man fått inn investorer med friske penger til å kjøpe flere spillere – kanskje helt fra Canada og Sør Afrika. Men investorene er nå hvertfall lokale.)

Fra midten av 1970-tallet og fram til 1990 forsvant det meste av industrien i Drammen. Byens visuelle bilde ble preget av gamle og delvis forfalne industribygg. I tillegg poppet det opp en rekke nye stålbygg som kom til å huse den nye lager og logistikkvirksomheten som fulgte etter industrien – da man sluttet å lage ting, og begynte å lagre ting i denne byen. Gamle fabrikkbygg, stålbygg, samt brakkområder som har vært brukt til å lagre ting som bedriftene synes "er kjekt å ha", preget store områder i byen – helt fram til for et par-tre år siden. Det var slett ikke pent – det var faktisk forferdelig stygt.

Drammen var i tillegg et trafikk-knutepunkt. En altfor stor trafikk på et sammenklemt gatenett nede i en elvedal med et kulde-lokk om vinteren, skapte store miljø- og forurensningsproblemer. Dette gjorde byen til en av de mest forurensede byer i Skandinavia. Privatboligene langs gjennomfartsveiene hadde et slitt og falleferdig preg. Elva var seigtflytende og illeluktende. Ingen kunne drømme om å slentre langs elvebredden, og slett ikke bo der. Jeg husker at jeg i min ungdom syntes synd på de som bodde ved elva. De måtte være fattige og tilhøre samfunnets utstøtte – tenkte jeg. Drammensere flest hadde for lengst snudd ryggen til elva.

Ved inngangen til 1990-tallet var Drammen fortsatt stygg, skitten og forurenset – spesielt sett fra de mange fra Oslo og Akershus som satt i kø gjennom byen. Drammensernes inntrykk var helt sikkert langt mer nyansert. De opplevde jo også andre sider ved byen, både gode boligområder, gode friluftsområder i nærheten og en trivelig befolkning.

Byer presenterer seg selvsagt ikke bare gjennom det fysiske miljøet, men også gjennom innbyggere og den lokale kultur. På slutten av 1990-tallet var Drammen åsted for noen sterke hendelser som nok også farget folks inntrykk av byen og innbyggerne. Én alvorlig kriminalitetshandling vil sjelden stemple et større sted – stedet blir da kun en kulisse for en tilfeldig hendelse. Bandidosbomben i 1997 kunne ha vært en slik tilfeldig hendelse. Men den ble samme år og året etter etterfulgt av en rekke gjengslagsmål i sentrum, ofte med innvandrerungdom involvert. Dette nådde også fram i de nasjonale media. Drammen var blitt en flerkulturell by som slet med noen tydelige utfordringer som igjen var godt mediastoff.

Derved formidlet byen tre negative inntrykk – som også kunne forsterke hverandre. Stygt, forurenset og utrygt. Det ga mening – det passer til kjente stereotypier fra amerikanske filmer, bildene av down-town i slitte amerikanske industribyer i "the rust belt". Stygge steder er farlige steder.

Jeg har i årene 1999 til og helt fram til i dag forsket på ungdomsvold i Kristiansand. Problemene har tidvis vært større i Kristiansand enn i Drammen. Men det har ikke kommet til å hefte ved stedet. Kristiansand har så mye positiv omdømmekapital i utgangspunktet som overskygger volden og kriminaliteten. Kristiansand er sol, sjø, ferie, dyrepark, trehusbebyggelse, folkeliv på Markens. Til og med fotballspillerne er lokale.

Innbyggerne prater naturlig nok om sitt hjemsted og seg selv. Hvordan de prater om stedet og seg selv, hvilke begreper og uttrykksformer de velger, påvirker også andres bilde av stedet. På slutten av 1990-tallet oppsto begrepet "Harry-byen Drammen". Harry-begrepet brukt om Drammen ble nok innført av Drammenseren Herodes Falsk – gjennom sitt "Drammen Harry-TV" som gikk på TV-Norge. Og Harry-begrepet er jo ikke akkurat et persistert begrep – det gir trolig assosiasjoner til noe lavpannet, litt vulgært, umoderne – kanskje et karikert utslag av folkelighet. Etter hvert begynte Drammenserne å bruke dette i sin analyse av sin egen by, og i fortellingene om den. Det ble brukt i den politiske debatt for å stille politiske motstandere i et dårlig lys. Argumenter av typen "Hvis vi ikke satser mer på skolene, fortjener byen virkelig harry-navnet", var slett ikke uvanlig. Man pisket seg selv med harry-begrepet – i en slags *stedsmasochisme* – som forkortes SM. "Harry-byen Drammen" ble et begrep. Og det ble ikke bedre av at fylkeskommunen i 2000 skulle gjøre en undersøkelse av stedsidentitet og stedsimage i Drammen og Drammensområdet. For å spisse det litt til ble det sagt at en *også* skulle undersøke om Drammen virkelig var en harry by. Da kom selvsagt alle de nasjonale media – og skulle finne det som var Harry i Drammen. Den som leter etter noe vulgært i en by med nesten 60.000 mennesker vil alltid finne noe – og det gjorde selvsagt media. Harry-begrepet ble ytterligere klebet til byen.

Derved hadde en fire elementer i Drammens som forsterket hverandre og ga mening. Stygt, forurenset, uttrygt og vulgært.

Drammen er et eksempel på at hvis byen er stygg og i tillegg sliter med store miljøproblemer, skal det ikke så mye til for at andre negative trekk trer tydelig fram. Det er litt som med pene og stygge mennesker. Er du høy og pen blir du møtt mer positivt av andre. I det private næringsliv får du visstnok til og med høyere lønn enn kortvokste og stygge kollegaer. Det ytre positive image overstråler evt. andre dårlige kvaliteter. En by med et negativt ytre image overstråler ikke andre negative trekk, men gjør derimot de negative trekkene tydelige og forklarlige.

Det er disse negative egenskapene i sammenheng som har gjort Drammen velegnet som en nasjonal referanseby – i negativ forstand. Fagfolk som diskuterer byer trenger både positive og negative eksempler som de kan bruke som kontraster (og de vil helst ikke bruke Groruddalen for ikke å stigmatisere den ytterligere – det blir for ufint). Også humorister og filmskapere trenger et sted med et negativt omdømme for å tydeliggjøre et poeng. Skal man bruke et sted som en negativ referanse, er det viktig at stedet er i stand til å fremkalle nettopp de samme negative assosiasjoner hos det publikum man henvender seg til.

Den prostituerte Ninni og hennes sleske og noe dummere bror i Hotell Cesar, bilselgeren Svein Krokstad, kunne ikke ka kommet fra Drøbak eller Lillehammer. Det passer bedre at vulgære mennesker kommer fra et sted med matchende trekk. Siden de fleste såpe-seere kjenner Drammen rent overflatisk, gir dette figurene en slags ekthet. På samme måte som Trond Kirkvågs Winke Lanke, aldri kunne kommet fra Drammen, men nettopp fra Montebello på beste vestkant. Referanseområdet for det velstående og snobbete er strekningen fra Ullevål stadion til Asker. Den geografiske nærheten fra Drammen til referanseområdet for det snobbete, har kanskje gjort Drammen enda mer velegnet som referanseby for det vulgære fordi kontrasten blir så stor. Et kuriøst eksempel på denne kontrasten er alle de velstående Drammensere som kjøper biler av typen Audi, Mercedes eller BMW – og som ber om å få bilen registrert med Asker og Bærum-skilte. Siden vår personlige identitet også tar farge av stedet hvor vi bor – ”si meg hvor du bor og jeg skal si deg hvem du er” – synes noen det åpenbart er smertefullt å assosieres med Drammen. De får en helt annen selvtillit og ”image” med BP eller BR på bilen.

Drammens posisjon som nasjonal referanseby for det som var vulgært og Harry, var nok på toppen for 5-6 år siden. Jeg tror det toppet seg med et nyhetsinnslag fra et julebord i 2000 hvor et lokalt firma slapp inn ett TV-team fra TV-2. Det var et utpreget rølpete julebord med utagerende festing og stripping. Medierådgiver og statsviter Carl Erik Grimstad kom da med følgende kommentar i Drammens Tidende med overskriften ”Harry-byen slår til igjen”.

”Hvor deilig er det ikke å være fra Mysen, Frosta, Namsos, Sarpsborg eller Beiarn i en sådan stund. Så godt det er å kunne lene seg tilbake i sofaen og betrakte hendelsene i Harry-byen med overbærende latter. Så bra å vite at Drammen er landets førstevalg når de riksdekkende medier er på jakt etter nordmenn som driter seg ut. Hvilken tilfredshet hviler ikke i erkjennelsen av at Norge har én stor kloakk der landets samlende latterliggjørende offentlighet kan kanaliseres – slik at *mitt hjemsted* går fri. Takk for at vi har Drammen!”

Det var undertegnede som utarbeidet den såkalte ”Harry-by-rapporten” om Drammen for snart fem år siden. Tittelen på denne rapporten var lenge bestemt å være: ”Bedre enn sitt

rykte". Grunnen til dette var at denne studien viste at Drammenserne hadde et mye mer positivt syn på byen enn de som bodde utenfor – og da understreker jeg mye mer.

Jeg hadde slett ikke tenkt å bruke ordet Harry i tittelen, siden jeg ikke hadde noe ønske å forsterke byens Harry-image. Men dagen før rapporten skulle gå i trykken gikk jeg litt tilfeldig inn på Drammen kommunes hjemmesider. Der så jeg Drammen omtalt med følgende overskrift: "Drammen: Norges Venezia – broenes by". Ikke noe bilde kunne være fjernere fra virkeligheten enn dette. Riktignok har byen en del broer, men aldri har noen som har kjørt gjennom Drammen tenkt: "Jøss – dette ligner visst på Venezia". Jeg gjentar - aldri. Og så tenkte jeg med gru på svensker og dansker som så dette og ville besøke Drammen i sommerferien – nettopp for å få en smak av Venezia i Norge. Hvilken nedtur det ville bli!

Dette forsøket på å profilere Drammen ved å assosiere seg med Venezia, bidro til å gi tittelen på rapporten. Drammen var selvsagt ingen vulgær Harry-by. Men samtidig var byen langt unna Venezia, kanskje den byen i verden med det beste omdømmet. Derfor tittelen: "Et sted mellom Venezia og Harry-by" som referer til at Drammen er et sted som befinner seg et sted mellom disse to omdømmemessige ytterpunktene. Jeg er fortsatt innmari fornøyd med den tittelen.

4 Drammen og det estetiske og miljømessige hamskiftet

På få år er situasjonen i Drammen endret. Byen har vært igjennom et estetisk og miljømessig hamskifte.

Det begynte med rensingen av elva og anleggelse av gang og sykkelveier og parkanlegg ved elvebredden tidlig på 90-tallet. Teateret ble bygd opp igjen etter brannen i 1993, og gjort tilgjengelig for en helt annen bruk enn tidligere. At en betydelig del av vårt utvalg 25-35 åringer i Oslo og Akershus (40%) opplever Drammen som et sted med et riktig kulturliv, kan trolig forklares med at denne fantastiske kulturinstitusjonen har blitt lagt merke til.

Siden har gjennomfartsveiene blitt ledet utenom byen – i tunneler i åssidene. De siste årene har falleferdige industribygninger blitt revet og er i ferd med å erstattes av nye boligkomplekser eller offentlige bygg med høy materialkvalitet. Brakkområder bebygges på samme måte slik at hullene i den urbane tanngarden er i ferd med å fylles igjen. Torget er opprustet og for øvrig kåret til landets flotteste byrom. En rekke kafeer og restauranter er etablert og byen har begynt å få nytt liv. Det anlegges fortsatt parkanlegg langs elvebredden. Og helt sentralt i byen finnes et flott område for idrett og aktivitet der et nytt badeanlegg med 50 meters innendørsbasseng vil være selve diamanten. Det dreier seg om til sammen offentlige og private investeringer trolig bort i mot 10 milliarder kroner. Innbyggerne ser ved selvsyn at byen endres fra måned til måned. En kan lure på om det er nok bygningsarbeidere i Sverige og Polen til å dekke etterspørselen etter faglært arbeidskraft.

I tillegg har Drammenserne institusjonalisert to store happenings hvor de feirer seg selv. Det ene er World Cup skisprint – hvor Drammenserne feirer og viser fram sin stolthet over byen for et stort TV-publikum. (Det finnes ikke 30.000 Drammensere som er så interessert i skisprint, men de vil gjerne være med på festen). Det andre er elevfesten hvor Drammenserne går mann av huse for å bruke byen.

En viktig konsekvens av disse endringene er at Harry-diskursen og selvpiskingen har stoppet opp. Den er i langt større grad erstattet av en positiv diskurs som er preget av stolthet over å være Drammensere. Det har skjedd en endring i innbyggernes stedsoppfatning som har gjort galgenhumoren forbundet med Harry-diskursen avleggs. Dette er kanskje den mest betydningsfulle faktoren for å endre Drammens omdømme utad – at innbyggerne selv med innlevelse og troverdighet forteller om de kvaliteter byen har. Kanskje vil vi til og med oppleve at velstående Drammensere i fremtiden vil komme ut av skapet og slutter å be om Bærumsskilter på bilene når de kjøper et av de tyske edel-merkene.

Uttrykgheten på grunn av kriminalitet er trolig objektivt den samme som før, men bildet av uttrykghet blir neppe så sterkt når det ikke kan settes sammen med en stygg by og en vulgær befolkning.

4.1 ”Evig eies kun et dårlig rykte”?

NIBR’s spørreundersøkelse i sommer om hvordan Drammen oppfattes fra unge voksne i Oslo og Akershus, viser allikevel at mye av det gamle omdømmet henger igjen. Drammen oppfattes fortsatt som mindre attraktiv og kun 6,8 prosent kunne tenke seg å flytte hit. Det faktiske flyttemønsteret fra Oslo-området går også i andre retninger. I stedet for å ville flytte til en levende by med åpenbare urbane kvaliteter, velger de heller å flytte til et boligfelt på Romerike, i Follo eller i Askim, til tross for at reisetiden til Oslo er minst like lang og boligene ikke er rimeligere.

I etterkant av at NIBR-rapporten om Byenes attraktivitet kom ut, og i forkant av denne byutviklingskonferansen, har Drammens Tidende bugnet av stoff om Drammen og dens identitet. Et diskusjonstema har vært om Drammen skal profilere seg gjennom ett slagord – som ”Elvebyen Drammen” som visstnok er foreslått. Det er selvsagt viktig for Drammen – i konkurransen om de gode innbyggerne – å kunne få fram stedets kvaliteter. Da er det samtidig viktig å huske at en by ikke er en vare som kan selges gjennom et slagord. Det viktigste trekket ved Drammen er trolig *alt* hva den er – slik Drammens Tidendenes redaktør understreket i sin leder sist lørdag. Drammen er noe langt mer enn en elveby.

Drammen er slik jeg ser det en levende byorganisme med etterhvert gode urbane kvaliteter og samtidig tett på naturen. Mye av det som gjorde byen stygg og miljøbelastet er klart forbedret. Det er en etnisk og sosialt mangfoldig by, og en usnobbete by med mange liketille innbyggere. Det er noe av det positive Drammen har med seg fra industriperioden. Drammen vil kanskje aldri opparbeide seg et imaaaage som er godt nok for de som er vokst opp på strekningen fra Ullevål til Asker med velfylte lommebøker og en oppblåst kulturell kapital. Men du verden så mange andre liketille mennesker det finnes, både i Oslo-området og ikke minst andre steder i landet, og som vil kunne berike byen. Det er disse Drammen konkurrerer om – i konkurranse med andre byer og områder i det sentrale østlandsområdet.

Lykke til med det videre byutviklingsarbeidet!